

OPINIA DLA KOMISJI ROLNICTWA KANCELARII SENATU RP
nt. Projektu rozporządzenia
w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego

Należy zgodzić się z zasadnością koncepcji utworzenia nowego funduszu wspierającego działania w zakresie rybołówstwa w latach 2007-2013, umożliwiającego uproszczenie zasad udzielania pomocy finansowej sektorowi. Wielkość pomocy nie budzi zastrzeżeń. Zasadne jest zwiększanie roli i odpowiedzialności państwa członkowskiego, jakkolwiek nie znajduję nigdzie stwierdzenia o potrzebie koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, których dotyczy dane zagadnienie (np. państwami położonymi w basenie M. Bałtyckiego w sprawach kontroli połowów na tym akwenie), jak też pomiędzy tymi państwami a Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim. Wydaje się to niezbędne. Generalnie można się też zgodzić na rozszerzenie obszaru działań, które miałyby być objęte pomocą z Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR).

W kolejności odniosę się teraz do zagadnień szczegółowych:

1. Dodanie odnowy i modernizacji floty rybackiej, jako jednego z celów funduszu, w tym wymiana silników. Takie podejście jest sprzeczne z ogólną filozofią zmniejszania nakładu połowowego (chodzi przecież o to, aby nie doprowadzić do przelowienia ryb). Byłoby uzasadnione domaganie się zapisów dotyczących odnowy i modernizacji, ale tylko w drodze wyjątku, dla nowych państw członkowskich. Uzasadnienie: przed przystąpieniem nowych państw do UE stare państwa członkowskie mogły z pomocą publiczną, w tym unijną (FIG) odnowić swoje floty rybackie. Umożliwienie tego nowym członkom pomogłoby wyrównać ich konkurencyjne szanse. Jeśli chodzi o Polskę, to jest to dodatkowo uzasadnione niezwykle głęboką redukcją (złomowaniem) floty rybackiej.
2. Określenie wielkości pomocy finansowej za trwale wycofanie statków rybackich, tak jak w rozporządzeniu Rady DE 2792/1999 – w pełni zasadne, gdyż armatorzy powinni wiedzieć, jakich rekompensat finansowych mogą oczekiwać, co ułatwi im podejmowanie decyzji.
3. Umożliwienie trwałego wycofania statków poprzez zmianę przeznaczenia, również na cele dochodowe – w pełni zasadne, choć powinna być zmniejszona kwota rekompensaty (w stosunku do złomowania).
4. Finansowe wspieranie organizacji producentów i ich związków. Aktualnie przewiduje się okresowe wsparcie tworzenia i funkcjonowania organizacji producenckich, a konkretnie związanych z tym części kosztów administracyjnych. Co do ciągłego wspierania, to nie wydaje się to zasadne. Natomiast, widzę celowość wspierania ściśle określonych działań, których powinny podejmować się organizacje producenckie, np. prowadzenia akcji promocyjnych, w zakresie wybranych konsumpcyjnych produktów rybnych (np. ze śledzi i szprotów), w tym uczestnictwa w targach krajowych czy międzynarodowych. Można by opracować pakiet takich działań dla organizacji producentów (okresowo zmieniany), obejmujący np. koordynację określonej działalności połowowo-przetwórczej na danym terenie, czy tylko połowowej, w kontekście ochrony określonych gatunków ryb, czy też szerzej przyrody. Można też rozważyć przyjęcie rozwiązań, w których organizacje producentów rybnych byłyby częścią większej całości, czyli pod-koordynatorem – np. programu rewitalizacji (w szerokim rozumieniu tego słowa) określonych obszarów zależnych od rybołówstwa.
5. Wspieranie działań z zakresu rybactwa śródlądowego, w tym dotyczących budowy i modernizacji łodzi rybackich – generalnie zasadne. W uzasadnieniu można podać potrzebę rewitalizacji obszarów zależnych od rybactwa śródlądowego (jak też kompleksowy, wielofunkcyjny rozwój tych terenów), z

uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody. Tutaj powinny się m.in. znaleźć fragmenty opiniowanego opracowania, dotyczące chowu i hodowli ryb w tym udzielania pomocy na zarybianie wód rybami z gatunków wędrownych.

6. Wydlużenie do 6 miesięcy (z 3) okresu przyjęcia narodowego planu strategicznego. W uzasadnieniu podano: opracowania i przyjęcia. Jeśli tak (czyli opracowania i przyjęcia), to w pełni zasadne i dobrze uzasadnione.
7. Rozszerzenie kryteriów promowania większej selektywności narzędzi połowowych. W pełni zasadne i dobrze uzasadnione.
8. Rozszerzenie zakresu pomocy o działania redukujące (zmniejszające) negatywne oddziaływanie gospodarki rybnej na środowisko lub o działania wywierające korzystny wpływ na środowisko. Jest to w pełni zasadne, choć zdanie uzasadniające jest niezrozumiałe.
9. Udzielanie pomocy każdemu produktowi, który ma szansę zbytu, czyli także z gatunków ryb niedostatecznie wykorzystywanych (underutilized) konsumpcyjnie np. szprotów. Jest to w pełni zasadne. W rozwinięciu dopisano też metody chowu ryb i ich korzystny wpływ na środowisko – chyba przez pomyłkę!
10. Objęcie rekompensatami za czasowe zawieszenie działalności, nie tylko działalności połowowej, ale także działalności hodowlanej, uzasadniane koniecznością likwidacji określonej choroby. Wydaje się celowe sięgnięcie w tym przypadku do rozwiązań stosowanych we wspólnej polityce rolnej, a dotyczących chorób występujących w hodowli zwierząt.
11. Udzielanie pomocy finansowej na zarybianie wód rybami zagrożonymi wyginięciem z gatunków wędrownych, z jednoczesnym zobowiązaniem odbiorców pomocy do monitoringu efektywności tych działań oraz jego opublikowania. W pełni zasadne, ale niezbyt zwięźle sformułowano uzasadnienie.

PRZEBIEG PRAC NAD STANOWISKIEM RZĄDU

– ocena

W porównaniu do ocenianych przez mnie polskich uzupełnień do Projektu, w przebiegu prac nie występują zagadnienia 4. i 9., które powtarzam:

4. Finansowe wspieranie organizacji producentów i ich związków.

9. Udzielanie pomocy każdemu produktowi, który ma szansę zbytu, czyli także z gatunków ryb niedostatecznie wykorzystywanych (underutilized) konsumpcyjnie np. szprotów.

Powody rezygnacji z tych kwestii nie zostały wyjaśnione.

WSPÓLNE STANOWISKO GRUPY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU RYBACKIEGO

– ocena

Z zadowoleniem należy przyjąć, że przedstawiciele: Francji, Hiszpanii, Włoch i Polski wypracowali wspólne stanowisko, co do kształtu Europejskiego Funduszu Rybackiego. Opracowany przez wymienione kraje wspólnie (bez udziału Włoch) dokument stał się podstawą wsparcia polskich wysiłków, co do możliwości współfinansowania ze środków UE większości działań wskazanych w stanowisku Rządu RP w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR). Większości działań, to znaczy nie wszystkich. Nie podano jednak, których działań wsparcie nie dotyczy. Nie zostało też wyjaśnione, dlaczego wspólne stanowisko wypracowała tylko ta grupa państw?

W kontekście pierwszego akapitu opisu dochodzenia do wspólnego stanowiska nie jest jasne, dlaczego dopiero na tym etapie zapoznano z projektem wspólnego stanowiska oraz poproszono o oficjalne stanowiska Estonię, Finlandię, Litwę i Łotwę. W świetle takiej procedury postępowania, jasne jest że wystąpiły rozbieżności w podejściu poszczególnych państw do wspólnego stanowiska w wielu kwestiach szczegółowych (nie podano

w jakich) a uwagi zostaną zawarte w oficjalnych stanowiskach poszczególnych państw. Wyraźnie zaznaczono odmowę Finlandii co do wsparcia finansowego z EFR na odnowę i modernizację floty rybackiej. Jest to dla mnie w pełni zrozumiałe – co uzasadniam w punkcie 1.

SYSTEM WDRAŻANIA EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU RYBACKIEGO ZARZĄDZANIE I KONTROLA

– ocena

W pełni zasadne wydaje się postulowanie systemów: zarządzania i kontroli przed przyjęciem Programu Operacyjnego przez państwa członkowskie.

W pełni zasadna jest propozycja Komisji Europejskiej o realizacji EFR zgodnie z zasadą proporcjonalności tj. od wielkości Programu i wysokości wkładu UE.

Oprócz 20% minimalnego wkładu EFR w ramach priorytetu, wprowadzenie 5% minimalnego wkładu dla poszczególnych działań i operacji. Takie rozwiązanie pozwoli KE zminimalizować dofinansowanie tych działań i operacji, które w największym stopniu odbiegają od ogólnych założeń wspólnej polityki rybackiej, a zostały „wymuszone” przez niektóre kraje członkowskie. Z pewnością będzie to dotyczyło takich działań jak odnowa i modernizacja statków rybackich, a zwłaszcza wymiana silników, jeśli w ogóle zostaną przeforsowane odpowiednie zapisy w rozporządzeniu dotyczącym EFR.

Proponowana rezygnacja z określania oddzielnie pułapów dla publicznego wkładu z EFR i publicznego wkładu krajowego zaciemni obraz finansowania poszczególnych działań i operacji, zwłaszcza przy obowiązujących dwóch minimalnych pułapach 20% i 5%. Proponuję utrzymanie oddzielnego określania pułapów dla wkładu EFR i wkładu krajowego.

Nie wiem dlaczego jest kwestionowana konieczność złożenia Komisji Europejskiej sprawozdania z realizacji Narodowej Strategii Rozwoju Rybołówstwa. W związku z wydatkowaniem funduszy publicznych, w tym minimum 20% z EFR, sprawozdanie takie powinno zostać złożone KE.

W pełni zasadny jest postulat przyjęcia jednolitego przelicznika z euro na walutę narodową. Nie powinno być żadnych przeszkód, aby utrzymać dotychczasową zasadę – przyjęcie kursu z dnia 1 stycznia roku, w którym nastąpiła decyzja o przyznaniu pomocy.

Jolanta Zieziula

Wyrażone w materiale opinie odzwierciedlają jedynie poglądy autora.

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2004

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość opracowania nie może być bez zgody wydawcy - Kancelarii Senatu – reprodukowana, użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych.